

Zaręba, prof. dr czł. koresp. PAN Kazimierz Zarzycki, prof. dr hab. Henryk Zimny.

Na podstawie § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1950 roku w sprawie organizacji Państwowej Rady Ochrony Przyrody (Dz. U. nr 13, poz. 127) Minister Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych jako przewodniczący Państwowej Rady Ochrony Przyrody powołał prof. dra hab. Tadeusza Szczęsnego na stanowisko zastępcy przewodniczącego PROP.

Powołane zostało również Prezydium Państwowej Rady Ochrony Przyrody, którego skład osobowy jest następujący:

przewodniczący Państwowej Rady Ochrony Przyrody: prof. dr hab. Stefan Jarzębski

z-ca przewodniczącego: prof. dr hab. Tadeusz Szczęśny

Członkowie Prezydium:

prof. dr hab. Kazimierz Dobrowolski

mgr Waclaw Kupper, przedstawiciel Ministra Oświaty i Wychowania

prof. dr Włodzimierz Michajłow, czł. rzecz. PAN

inż. Zbigniew Nocznicki

Sekretarzem PROP został mgr inż. Witold Kucharski

Pierwsze plenarne zebranie w nowej kadencji odbyło się 11 marca 1986 roku.

Redakcja

ZJAZDY I KONFERENCJE

Plenarne zebranie Komitetu Ochrony Przyrody PAN poświęcone sprawom utworzenia Mazurskiego Parku Narodowego

Zebranie to zorganizowane w dniach 4—5 czerwca 1985 r., wspólnie z Katedrą Botaniki AR-T w Olsztynie-Kortowie, miało na celu przyspieszenie finalizacji starań o utworzenie Mazurskiego Parku Narodowego, a przede wszystkim doprowadzenie do sprecyzowania ostatecznego stanowiska zainteresowanych stron co do lokalizacji, rozmiarów i granic tego parku. Przewodniczył prof. dr Romuald Olaczek.

W pierwszym dniu sesji na wizji lokalnej uczestnicy objazdu zapoznali się ze stanem terenów leśnych i jezior (m. in. jez. Śniardwy, Beldany, Mikołajskie), przeznaczonych do włączenia w granice Mazurskiego Parku Narodowego oraz zwiedzili Zakład Doświadczalny PAN w Popielnie. W drugim dniu odbyły się obrady plenarne w Sali Senatu AR-T w Olsztynie-Kortowie. Dyskusję i sprecyzowanie wniosków

końcowych dotyczących Mazurskiego Parku Narodowego poprzedziły dwa referaty, ściśle związane z problematyką przewodnią zebrania, a mianowicie: „Park narodowy jako test kultury” (prof. dr Jacek Kolbuszewski) i „Zasady doboru obiektów pod ochronę na przykładzie Mazur” (prof. dr Janusz B. Faliński). Referaty te były znakomitym podkładem do dyskusji o Mazurskim Parku Narodowym, jak również na temat parków narodowych w ogóle. Pierwszy z nich był wypowiedzią humanisty pozwalającą uświadomić sobie, jak dalece rola parku narodowego wykracza poza motywy czysto przyrodnicze. Z parkami narodowymi związana jest bowiem zwykle bogata ludzka i narodowa historia, są też one zabytkami, w nich nawiązuje łączność przeszłość z przyszłością, koncentrują się treści emocjonalne i estetyczne. Drugie wystąpienie było prezentacją wnikliwych przemyśleń metodologicznych Referenta na temat kwalifikowania i użytkowania obiektów chronionych w relacji do stawianych im różnych zadań — od naukowych do sozotechnicznych i gospodarczych.

Rozważania na temat projektowanego Parku Narodowego koncentrowały się zasadniczo na dwóch różniących się pod względem obszarywym wizjach Parku, których rzecznikami są prof. dr Benon Polakowski (AR-T, Olsztyn-Kortowo) i prof. dr Zdzisław Kajak (Instytut Ekologii PAN, Warszawa). Profesor Polakowski, reprezentujący stanowisko m. in. środowiska lokalnego i Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Przyrody w Olsztynie, gruntownie uzasadnił projekt zakładający utworzenie Mazurskiego Parku Narodowego w granicach dzisiejszego Mazurskiego Parku Krajobrazowego, na obszarze nie większym niż 40 tys. ha (łącznie z jeziorami). Projekt reprezentowany przez profesora Kajakę przewidywał natomiast utworzenie MPN w znacznie większym obszarze, w obrębie całej fizjograficznej jednostki funkcjonalnej, jaką jest zlewnia. Według tej koncepcji Park obejmowałby obszar dzisiejszego Mazurskiego Parku Krajobrazowego i do tej pory jeszcze mało zanieczyszczonego „Kompleksu Mamr” obejmującego jeziora: Mamry, Dargin, Dobskie, Kisajno i in. Według większości dyskusyjantów wielkoprzestrzenna wersja parku narodowego prof. Kajakę jest w pełni zrozumiała z przyrodniczego i ekologicznego punktu widzenia, ale na etapie wstępnym niemożliwa do przeprowadzenia, toteż włączenie do parku narodowego wielkich jezior północnych z Mamrami i jeziorem Niegocin jest zadaniem przedwczesnym. Powołanie silnej administracji parku, która mogłaby sprawnie nadzorować swój teren, będzie trudne, a tym bardziej mało realne w przypadku tak dużego obszaru, jaki przewiduje wariant drugi projektu. Trzeba w tym miejscu dodać, że w obrębie i otoczeniu projektowanego parku narodowego istnieje działalność rolnicza i nasilony ruch turystyczny. Istnieje potrzeba wprowadzenia w tym obszarze tzw. rolnictwa ekologicznego.

Zmian wymaga m. in. działalność Zakładu Doświadczalnego PAN w Popielnie, który powinien nastawić się wyłącznie na hodowlę zachowawczą i eksperymentalną, np. hodowlę konika polskiego typu tarpana i bydła czerwonego polskiego, zamiast prób tworzenia wielkich ferm, jaką jest już na Mazurach ferma świń w Pieckach. Panuje natomiast zgodna opinia co do tego, że należy poszerzyć obecny Mazurski Park Krajobrazowy o jezioro Nidzkie na południu i Wielkie Jeziora Mazurskie na północy. Mając na uwadze przyszłe powiększenie także Mazurskiego Parku Narodowego nie można zrezygnować z tych terenów.

Wnioski końcowe z konferencji olsztyńskiej zostały przedstawione w załączonej opinii Komitetu Ochrony Przyrody PAN w sprawie projektu Mazurskiego Parku Narodowego.

Zbigniew Głowaciński

Opinia Komitetu Ochrony Przyrody PAN w sprawie projektu Mazurskiego Parku Narodowego

Komitet Ochrony Przyrody PAN (KOP) w czasie dwudniowego posiedzenia w Olsztynie i wizji terenowej w Mazurskim Parku Krajobrazowym (4--5 czerwca 1985 r.) zapoznał się ze stanem środowiska przyrodniczego tego obszaru, postępowaniem badań nad wartościami jego obiektów przyrodniczych i kulturowych oraz z koncepcją utworzenia Mazurskiego Parku Narodowego. W posiedzeniu uczestniczyli i udzielali objaśnień wojewódzcy konserwatorzy przyrody z Olsztyna i Suwałk, dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska Urz. Woj. w Olsztynie, główny projektant planu zagospodarowania przestrzennego Mazurskiego Parku Krajobrazowego, pracownicy Zakładu Doświadczalnego Inst. Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Popielnie, pracownicy Akademii Rolniczej w Olsztynie oraz — wobec nieobecności spowodowanej chorobą prof. dra Benona Polakowskiego, przewodniczącego Woj. Komitetu Ochrony Przyrody — wiceprzewodniczący tego Komitetu, prof. dr Marian Leopold. Referaty wygłoszone przez prof. J. B. Falińskiego, prof. J. Kolbuszewskiego, wypowiedzi badaczy przyrody tego obszaru, opinia prof. dra B. Polakowskiego oraz wizja terenowa i wyjaśnienia osób uczestniczących w ochronie przyrody Mazur są podstawą poniższej opinii, którą KOP przedstawia środowisku naukowemu i władzom ochrony przyrody w Polsce.

1. Koncepcja utworzenia Mazurskiego Parku Narodowego, obejmującego kompleks jeziora Śniardwy i lasy nadl. Strzałowo, po raz pierwszy zgłoszona w 1971 r. przez prof. B. Polakowskiego, znajduje